

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou ROMŽA, s. r. o., Hrnčiarska 5, Košice, IČO 51 043 483, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Sergej Romža, proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 34 Cb 23/2010-541 zo 14. októbra 2020 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 30/2021-585 zo 4. novembra 2021 a im predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a priznať jej trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa podanou žalobou na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplatenia zmluvne dohodnutej odmeny v celkovej výške 675 862 Sk (22 434,51 eur) proti žalovanému: VAMEX, a. s., KOŠICE (ďalej len „žalovaný“). Okresný súd vyhovel podanej žalobe vydaním čiastočného rozsudku č. k. 34 Cb/23/2010-374 z 30. mája 2016, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 5 809 eur. Proti predmetnému čiastočnému rozsudku podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 4 Cob 124/2016 z 29. marca 2017 tak, že potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku o povinnosti

žalovaného zaplatiť sťažovateľke sumu 1 659,68 eur a zároveň zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sťažovateľke sumu 4 149,32 eur a v zrušenom rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Okresný súd vo veci následne rozhodol rozsudkom č. k. 34 Cb 23/2010-541 zo 14. októbra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 50 eur s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 4 Cob 30/2021-585 zo 4. novembra 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Porušenie práva na súdnu ochranu (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) sťažovateľka vidí v nerešpektovaní procesných pravidiel zakotvených v § 220 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) týkajúcich sa predpísanej štruktúry a obsahu odôvodnenia napadnutých rozhodnutí označených všeobecných súdov, v dôsledku čoho bolo porušené jej právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Obe napadnuté rozhodnutia vykazujú vecnú (argumentačnú) nekonzistentnosť a zároveň v nich absentuje relevantná argumentácia, ktorá by adresne reagovala na samotnú podstatu argumentácie uplatňovanej sťažovateľkou.

5. Namietaná vecná a argumentačná nekonzistentnosť odôvodnenia napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov spočíva podľa názoru sťažovateľky v tom, že krajský súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno v súdnom konaní o oprávnenosti uplatnenej pohľadávky v časti zamietnutej žaloby v rozsahu sumy 18 826,52 eur. Sťažovateľka je toho názoru, že prezentovaný právny záver krajského súdu nekorešponduje s právnym názorom prezentovaným tým istým súdom v jeho predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí (č. k. 4 Cob 124/2016 z 29. marca 2017), v ktorom uložil okresnému súdu, ktoré skutkové okolnosti je potrebné v priebehu ďalšieho dokazovania objasniť. Zároveň prezentoval právny názor týkajúci sa procesnej strany tohto sporového konania, ktorá je zaťažená dôkazným bremenom na účely preukazovania dôvodnosti uplatňovaného nároku na zaplatenie pevnej odmeny.

6. Podľa sťažovateľky je tvrdenie krajského súdu v napadnutom rozhodnutí, že nepredložila žiaden listinný dôkaz o tom, ktoré konkrétne činnosti pre žalovaného vykonávala, v rozpore s obsahom vo veci produkovaných dôkazov. Navyše z rozsudku okresného súdu nie je zrejmé, prečo nepriznal sťažovateľke ani uplatnený nárok z faktúry č. 07/2008 na tzv. pohyblivú časť odmeny ako províziu z uzatvorených zmlúv v období mesiacov apríl až júl 2008. Rovnako sťažovateľke nie je zrejmé, prečo jej okresný súd nepriznal nárok na tzv. pohyblivú odmenu vo výške 5 271,25 eur fakturovanú faktúrou č. 002/2008 na sumu 6 326,71 eur. Pritom nárok na paušálnu (pevnú) časť odmeny jej priznal. Tieto námietky boli aj súčasťou odvolania podaného sťažovateľkou, ktoré však krajský súd v napadnutom rozsudku opomenul vyhodnotiť, a teda ich ponechal bez akejkoľvek vysvetľujúcej argumentácie, v dôsledku čoho sú rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu nepresvedčivými, nepreskúmateľnými a v konečnom dôsledku aj arbitrárnymi rozhodnutiami, v ktorých absentujú dôvody, ktoré viedli konajúce súdy k ich vydaniu.

7. Sťažovateľka, vychádzajúc z § 220 ods. 1 a 2 CSP, zastáva názor, že je potrebné trvať na logickej súladnosti (bezrozpornosti) a vecnej konzistentnosti odôvodnenia rozhodnutia, ktoré nemôže opomenúť dôležité skutočnosti a tieto ponechať bez odpovede. Nerešpektovanie označených princípov a pravidiel spôsobuje nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia. Krajský súd sa presvedčivým a preskúmateľným spôsobom nevysporiadal s podstatou adresnej argumentácie a námietok prezentovaných sťažovateľkou, ktoré boli súčasťou podaného odvolania, pričom tieto postihovali tzv. ťažiskové skutkové okolnosti, teda skutkové okolnosti zakladajúce dôvodnosť nároku uplatneného sťažovateľkou v podanej žalobe. Pokiaľ všeobecné súdy nerozhodovali o celom predmete uplatňovaného nároku, nevyčerpali tak celý predmet sporového konania, čo vo svojich dôsledkoch zakladá porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom okresného súdu a potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu:

9. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

10. Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku okresného súdu riadny opravný prostriedok, ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľky bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

11. Z už uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľky (body 4 až 7) vyplýva, že táto vo svojej podstate uplatňuje v ústavnej sťažnosti podanej proti rozsudku krajského súdu dovolací dôvod zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP], za ktorý ústavný súd podľa svojej už stabilizovanej judikatúry považuje aj odôvodnenie rozhodnutia nezodpovedajúce kritériám základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v jeho podstatných bodoch, napriek tomu neuvádza žiadne dôvody, ktorými by konkretizovala svoje úvahy, pre ktoré nepodala v okolnostiach danej veci dovolanie z tohto dôvodu.

12. V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým uviesť, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v už citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

13. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

14. Ústavný súd štandardne vychádza z názoru, že na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobie platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod. Následkom toho sa ústavný súd pri posudzovaní otázky o prípustnosti dovolania v zásade obmedzuje, avšak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je vždy povinný preskúmať svoju vlastnú právomoc z hľadiska, či tejto právomoci nepredchádza právomoc iného súdu, ktorý by bol oprávnený sťažovateľovi poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ním označovaných základných práv a slobôd.

15. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

17. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu

porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

18. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

19. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy a dohovoru, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd.

20. Meritórne preskúmanie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď riadne nevyužila (ako vyplynulo zo zistenia ústavného súdu) právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý jej zákon účinne poskytoval, t. j. nepodala dovolanie z dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohla a mala, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016). Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľky vyplýva, že právomoci ústavného súdu mala predchádzať právomoc najvyššieho súdu, pretože vzhľadom na obsahový prienik významu normatívneho textu uvedeného v § 420 písm. f) CSP a ústavným súdom judikovaného obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bola v danej situácii prípustnosť dovolania daná podľa § 420 písm. f) CSP, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd.

21. Skutočnosť, že sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré riadne nevyužila, založila dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu